

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

1 (4)

Datum
2017-10-17

Diarienummer
810-10677-17

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
Enheten för diskrimineringsfrågor
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet SOU 2017:60 Delbetänkande Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik

(Ku2017/01534/DISK)

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen i Norrbottens län har fått rubricerade betänkande på remiss. Utredningens uppdrag har inneburit en översyn av minoritetspolitiken i syfte att ytterligare stärka de nationella minoriteternas rättigheter.

Länsstyrelsens övergripande synpunkter

Länsstyrelsen vill inledningsvis tydliggöra att den absoluta merparten av de samråd som idag sker från vår sida med nationella minoriteter sker med den samiska befolkningen i olika frågor, i olika forum och i olika former. Huvuddelen av dessa samråd sker inom ramen för vår myndighetsutövning – t ex miljötillstånd, upplåtelseärenden och planärenden – där rennäringen utgör part som sakägare.

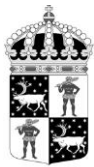
Särskilda synpunkter

3. 7 Behov av mer kunskap om eventuella skillnader mellan könen

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det saknas kunskap kring skillnader i levnadsvillkor mellan kvinnor och män som tillhör de nationella minoriteterna. Vidare ställer sig Länsstyrelsen positiva till förslaget om att regeringen bör överväga att ge den nya jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att i sin verksamhet särskilt beakta de nationella minoriteternas situation, utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det är viktigt att då också belysa hur flerfaldig diskriminering kan påverka kvinnors och män från nationella minoritets förutsättningar och levnadsvillkor, med ett intersektionellt förhållningssätt.

3.8.1 Överföringen av språk och kultur mellan generationerna behöver prioriteras

Länsstyrelsen håller med om utredningens bedömning kring att en fungerande överföring av språk och kultur är en förutsättning för att de nationella minoritetsspråken ska fortsätta existera och att insatser för språkrevitalisering är av mycket stor vikt.

Länsstyrelsen instämmer även i att ungdomars inflytande och delaktighet i minoritetspolitiken är viktigt.

Länsstyrelsen tycker inte att den föreslagna prioriteringen att ge delmålet språk och kulturell identitet särskild tyngd är rimlig om det sker på bekostnad av de övriga minoritetspolitiska målen. De andra delmålen, diskriminering och utsatthet samt inflytande och delaktighet bör även i fortsättningen prioriteras på samma nivå, för en sammanhållen minoritetspolitik. Med tanke på ett samhällsklimat där icke-demokratiska och främlingsfientliga krafter angriper nationella minoriteter som judar, samer och romer behöver de övriga målen kvarstå som prioriterade. Detta är också viktigt med tanke på historien då de nationella minoriteterna under olika perioder blivit marginaliserade och kränkta. Ett tänkbart alternativ är att prioritera vissa delmål under vissa fastlagda perioder, men då bör det framgå tydligt varför ett visst delmål prioriteras framför övriga delmål.

4. 2. 3 En tydligare informationsskyldighet

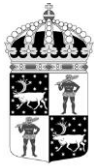
Länsstyrelsen bejakar en tydligare informationsskyldighet för kommuner och landsting, samt statliga myndigheter. Länsstyrelsen är dock tveksam till om skrivelsen ”*statliga myndigheter vars verksamhet är av betydelse för*” är en tillräckligt tydlig formulering. ”Av betydelse för” öppnar upp för olika tolkningar av ansvaret hos statliga myndigheter. En mer verkningsfull ordning skulle vara att regeringen i sina instruktioner till berörda myndigheter skriver in att de har en informationsskyldighet.

4. 3. 2 Ett förtydligande av vad det innebär att samråda

Länsstyrelsen är överlag positiv till betänkandets förslag avseende en förtydligande reglering av vad det innebär att samråda, med vissa reservationer. Betänkandets förslag om att förtydliga att samråd handlar om en strukturerad dialog, för att nationella minoriteters behov och synpunkter ska kunna beaktas i högre grad i beslutsfattandet är viktigt och genom att beakta ett maktperspektiv i samrådsförfarandet kan inflytandet och jämlikhet mellan parterna öka.

Utredaren föreslår att: ”det bör anges i minoritetslagen att samråd innebär en strukturerad dialog mellan myndigheter och de nationella minoriteterna i syfte att de nationella minoriteters behov och synpunkterna ska kunna beaktas i beslutsfattandet.” Betänkandet framhåller även att det utöver en förtydligad bestämmelse i lagen fortsättningsvis krävs kunskapshöjande åtgärder för politiker och utbildning av tjänstemän som ska tillämpa lagen är nödvändigt. Detta pekar också på behovet för myndighetens anställda att ha god kunskap och erfarenheter av att genomföra samråd i viktiga frågor utöver rätt sakkompetens. Det bör även ske en kontinuerlig dialog med minoriteter, eller företrädare för grupper av minoriteter för att säkert fånga upp vilka frågeställningar som är viktiga att belysa under ett samråd. Även detta ställer krav på kunskap hos berörda myndigheter.

Utbildning i metoder som t.ex. SKL:s delaktighetstrappa och den Europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen kan vara ett sätt att öka förmågan att genomföra samråd i den bemärkelse som utredningen avser. Särskilt viktigt i framtida arbete är att skilja på vad som kan lyftas som information och vad som

bör samrådas kring, samt vad ett bra samråd innebär och öka förståelsen för i vilket skede samråd eller dialog bör ske. Kunskapen om olika medverkandeformer i olika delar av en beslutsprocess behöver stärkas.

Det kan finnas skäl att vidare undersöka hur olika frågor påverkar medborgare tillhörande de nationella minoriteter utanför föreningslivet, kopplat till vad som står i betänkandet om att även de som inte är medlemmar i en förening får möjlighet till inflytande.

Länsstyrelsen vill även framhålla vikten i det betänkandet lyfter, att förutsättningarna för statliga förvaltningsmyndigheter att organisera samråd och andra former för samråd varierar betydligt över landet. Länsstyrelsen ser det vidare som positivt att utredaren lyfter att det finns ett stort behov att kunna anpassa former för samråd och inflytande till lokala förutsättningar och att det därför är olämpligt att införa detaljerade föreskrifter om hur samrådet ska fungera.

Att öppna upp och möjliggöra samråd tidigt i processer för att nationella minoriteter ska ges inflytande vid handläggning och beslut, innebär att vår hantering av ärenden behöver ses över samt att våra handläggningstider kommer att öka.

Länsstyrelsen kommer i svar på remiss Ds 2017:43 ”Konsultation i frågor som rör det samiska folket” att återkomma till frågor om konsultation och samråd.

4.3.3 Minoritetsorganisationernas förutsättningar behöver stärkas

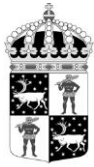
Betänkandet lyfter att med nya sätt att samråda med de nationella minoriteterna kan jämlikheten öka. Länsstyrelsen vill lyfta fram att det idag inom vissa områden sker samråd utifrån t.ex. samebyarnas förutsättningar. Ett exempel på detta är toleransnivåarbetet avseende rovdjur där samråd nästan uteslutande sker på samebyns hemmaplan. Detta upplever vi leder till en förbättrad dialog, men det är också ett mycket tidskrävande arbete, då vi har stora ytor att täcka i vårt län.

Myndighetens personella resurser är i nuläget inte tillräckliga för att man ska kunna ha flertalet samråd ute i länet. Att flertalet synpunkter lämnas genom skriftlig kommunikation eller med inbjudna representanter till myndigheten beror till stor del på tidsbrist och/eller ekonomiska skäl.

5.2 En nystart för uppföljning och samordning av minoritetspolitiken

Utredningen bedömer att den nuvarande ordningen för samordning och uppföljning har brister, att ordningen inte i tillräcklig utsträckning bidragit till att grundskyddet fått något större genomslag, samt att uppföljningen inte varit tillräcklig effektiv. Detta föreslås åtgärdas genom att regeringen inrättar en särskild myndighet för uppdraget att följa upp, främja och samordna minoritetspolitiken.

Länsstyrelsen anser inte att upprättandet av en ny myndighet nödvändigtvis skulle innebära förbättringar avseende grundskyddets genomslag utanför förvaltningsområden, mer effektiv uppföljning eller kunskapshöjande åtgärder. Redan i dagsläget är uppdraget, som för närvarande ligger hos Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget,

underfinansierat. Länsstyrelsen i Stockholm tillskjuter idag egna resurser utöver anslagna medel. Att inrätta en ny myndighet med finansiering för cirka sex personer framstår inte som en kostnadseffektiv lösning.

Om ambitionen är att stärka uppföljningen av minoritetspolitikens genomförande krävs mer resurser. För att stärka uppföljningen av minoritetspolitiken, och under förutsättning att resurser tillförs, skulle en tänkbar resurseffektiv lösning vara att samordningsansvaret kring uppföljning av minoritetspolitiken ligger kvar på Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget, men att ett antal utpekade Länsstyrelser tillskjuts medel och tydligare uppdrag inom minoritetspolitikens område för att kunna rapportera kring minoritetspolitikens genomförande regionalt. Detta skulle även överensstämma med Länsstyrelsernas existerande uppdrag att redovisa hur de tillämpar minoritetslagen i sina interna och externa insatser utifrån målen för minoritetspolitiken, samt att redovisa samarbetet med andra berörda myndigheter och de åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med frågorna.

11.4.4 Vikten av förebilder och synlighet inom kulturen

I avsnittet finns inga förslag på åtgärder som berör det statliga kulturmiljöarbetet och samiska kulturmiljöer där Länsstyrelsen har ett uppdrag att bevaka och tillvarata dessa frågor. Länsstyrelsen har därför inget att erinra på utredningens föreslag. Länsstyrelsen välkomnar dock förslaget att myndigheten för kulturanalys föreslås få i uppdrag att särskilt beakta de nationella minoriteternas kultur i sitt arbete då denna myndighet även hanterar frågor rörande det statliga kulturmiljöarbetet.

Övrigt

Vi har i beredningen av remissen valt att samordna svaret med remissen *Konsultation i frågor som rör det samiska folket*, Ku2017/01905/DISK. Samverkan i detta remissvar har skett med andra län.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Johan Antti, efter föredragning av handläggare Malin Stenman. Internt samråd har genomförts och svar har erhållits från Naturmiljöenheten, Internationella enheten, Näringslivsavdelningen, Enheten för naturresurs och rennäring, samt enheten för Samhällsplanering och Kulturmiljö. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Karin Börjesson deltagit.

Johan Antti
Länsråd

Malin Stenman
Handläggare